

„Wielostronni” – festiwal literatury równościowej

„Wielostronni” – festiwal literatury równościowej, organizowany przez Bibliotekę pod Żółwiem (filie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki pod Żółwiem), obejmuje cykl spotkań autorskich i warsztatów literackich związanych z szeroko pojętą różnorodnością. Przewodnimi hasłami festiwalu są zagadnienia takie jak prawa człowieka, literatura mniejszościowa, walka ze stereotypami oraz wykluczeniem. Już od wielu lat literatura, również polska, porusza podobne tematy, stając się istotnym głosem w dyskursie społecznym na temat równości i różnorodności. Czas przedstawić ją szerokim rzeszom czytelników, wybierając najbardziej nietuzinkowych autorów i najbardziej interesujące pozycje literackie związane z tymi tematami! Tego właśnie zadania podejmuje się Biblioteka pod Żółwiem (ul. Św. Ducha 111/113), zapraszając do siebie autorów takich jak Remigiusz Rzyziński, Bartosz Żurawiecki czy Krzysztof Tomasik, organizując warsztaty na temat społecznej różnorodności i przeciwdziałania dyskryminacji, podczas których uczestnicy zdobędą wiedzę związaną z uprzedzeniami i stereotypami.

link do wydarzenia: <https://www.facebook.com/events/420689192081180/>

Program:

20 maja – poniedziałek

17.00 – Tomasz Snarski – wykład „Opowiedz mi o prawach człowieka!”

Pojęcie praw człowieka odnieniane jest współcześnie przez wszystkie przypadki. Głośno o nich na wiecach, w debatach, polityce i działaniach społeczności międzynarodowej. W deklaracjach niemal wszyscy się za nimi opowiadają, gorzej z realnymi działaniami mającymi na celu ich realizację. Na czym tak naprawdę polegają prawa człowieka, jakie jest ich uzasadnienie? Czy są niezienne, czy też może zależne od wielu zmiennych czynników? Czy będą rozwijać się w przyszłości? Czy wszyscy rozumiemy je jednakowo i czy wszyscy mamy takie same prawa?

O tych kilku kluczowych aspektach mogących przybliżyć pojęcie praw człowieka opowie w wykładzie wprowadzającym dr Tomasz Snarski, adwokat, nauczyciel akademicki Uniwersytetu Gdańskiego. Aktywny działacz na rzecz przestrzegania praw człowieka. W marcu 2011 roku złożył do Parlamentu Europejskiego petycję dotyczącą praw językowych Polaków na Litwie, która (mimo sprzeciwu władz litewskich) do tej pory jest rozpatrywana przez Parlament Europejski. Autor kilkudziesięciu prac naukowych i publicystycznych. Obszary zainteresowań badawczych Tomasza Snarskiego to: prawo karne, prawa człowieka, teoria prawa i filozofia prawa (zwłaszcza zagadnienia sprawiedliwości transformacyjnej i relacji pomiędzy prawem a moralnością), prawne aspekty wielokulturowości (w tym zwłaszcza prawna ochrona mniejszości narodowych i mniejszości etnicznych).

Wstęp wolny.

19.00 – Bartosz Żurawiecki – spotkanie autorskie

Bartosz Żurawiecki – polski kulturoznawca, dziennikarz, krytyk filmowy, felietonista, pisarz i dramaturg. W 1997 ukończył kulturoznawstwo ze specjalizacją filmową i teatralną na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 1990 rozpoczął pracę na stanowisku zastępcy redaktora naczelnego Poznańskiego Przeglądu Teatralnego. W latach 1995–1996 był sekretarzem redakcji dwutygodnika literackiego Nowy Nurt. Od 1992 pisał dla dziennika „Gazeta Wyborcza”. Od 1995 przez pięć lat w jej poznańskim oddziale zajmował się redagowaniem stron poświęconych kulturze w dodatku Co jest grane i wydawanej podczas Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego „Malta” – „Gazety na Malte”. Od 2000 był stałym współpracownikiem miesięcznika „Film”, a po zamknięciu pisma (2013) objął dział recenzji miesięcznika „Kino”.

W trakcie kariery zawodowej jego teksty pojawiały się m.in. w tygodnikach Przekrój, Tygodnik Powszechny i Odra, miesięcznikach Charaktery, Dialog, Kino, Teatr i Didaskalia oraz w magazynach Aktivist i Ha!art. Był stałym felietonistą serwisów filmowych portali Onet.pl i Wirtualna Polska. Obecnie publikuje w dwumiesięczniku Replika (jest w składzie redakcji) i na stronie kanału Ale Kino+, gdzie ma

autorski blog filmowy Czego nie widać. W 1996 został laureatem Nagrody im. Krzysztofa Mętraka dla młodego krytyka filmowego. W 2001 był jednym z założycieli Kampanii Przeciw Homofobii (KPH). W 2005 zadebiutował powieścią Trzech panów w łóżku, nie licząc kota. W tym samym roku wydał zbiór dramatów Erotica alla polacca. Nowele dramatyczne. Jego kolejne książki to Ja, czyli 66 moich miłości, Nieobecni i Do Lolelaj. Jest także współautorem książek Homofobia po polsku, Autorzy polskiego kina i Parametry pożądania: kultura odmieńców wobec homofobii.

21 maja – wtorek

17.00 – Ewa Baniecka – warsztaty „Creative writing – podstawy warsztatu pisarskiego w perspektywie równościowej”

Twórcze pisanie (creative writing) to metoda warsztatowa polegająca na kształceniu umiejętności pisarskich poprzez zestaw praktycznych ćwiczeń, dzięki czemu możliwe staje się kreowanie własnych narracji.

W części wykładowej warsztatu uczestnicy i uczestniczki zdobędą wiedzę o tym, czym jest creative writing jako tradycja nauki rzemiosła pisarskiego. Zostaną też zapoznani z podstawowymi zasadami twórczego pisania oraz literaturą przedmiotu dotyczącą tej dziedziny. W szczególności wykład skoncentrowany będzie na jednej, przykładowej formie literackiej, jaką jest mikroopowiadanie. Oprócz opisu technik tworzenia tej formy literackiej, uczestnicy i uczestniczki zajęć zyskają orientację w kwestii najbardziej uznanych światowych twórców opowiadań (Alice Munro, Raymond Carver, George Saunders, Lucia Berlin i in.), z uwzględnieniem perspektywy równościowej (męskie/kobiece pisarstwo – ich specyfika).

Część warsztatowa to konkretne ćwiczenia związane z rzemiosłem pisarskim – każdy uczestnik/uczestniczka tworzy własne krótkie formy literackie, takie jak opis, szkic, fragment eseju, minipowiadanie czy sylwetka. Ćwiczenia pochodzą z podręczników twórczego pisania, a także są zadaniami stworzonymi przez prowadzącą w oparciu o przykłady i wyimki z polskiej i światowej współczesnej literatury pięknej.

Warsztat poprowadzi Ewa Baniecka (ur. 1973) – ukończyła filologię polską na Uniwersytecie Gdańskim oraz Wydział Wiedzy o Teatrze w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie; dr nauk humanistycznych, wykładowczyni; literaturoznawczyni, autorka rozprawy na temat twórczości poetyckiej Aleksandra Wata, opublikowanej w wydawnictwie Słowo/Obraz Terytoria (ukazała się w 2008 roku pod tytułem „Poezja a projekt egzystencji. W kręgu postaw i tożsamościowych dylematów w twórczości Aleksandra Wata”) oraz osiemnastu artykułów naukowych. Zainteresowania badawczo-naukowe koncentrują się obecnie na studiach kulturowych dotyczących polskiej kultury współczesnej, zwłaszcza w kontekście nowej humanistyki.

Pisarka – autorka dwóch powieści dla młodzieży, które ukazały się nakładem Wydawnictwa Telbit („Jośka. Pamiętnik maturzystki”, 2006, „Rok wieloryba”, 2009). W 2018 roku ukazała się powieść pt. „Off-off”, opublikowana w Wydawnictwie Novae Res pod pseudonimem literackim Ewa Skunart – powieść dotyczy szeroko pojętej przemocy, zarówno w sensie dosłownym, jak i symbolicznym, problematyki osób i grup wykluczanych, zwłaszcza ze względu na płeć, orientację psychoseksualną i rodzaj wykształcenia (kwestia prekariatu).

Recenzentka literacka w czasopiśmie „Książki Magazyn Literacki”.

Redaktorka książek naukowych i innych, w latach 2005–2012 była redaktorką naczelną Wydawnictwa Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej, w tym redaktorką prowadzącą czasopisma naukowego „Studia Gdańskie. Wzjęcie i rzeczywistość”.

Członkini działającego na rzecz równości kobiet i mężczyzn Stowarzyszenia WAGA; redaktorka i felietonistka czasopisma stowarzyszeniowego „Obywatelka. Pismo Egalitarne”.

Oprócz tego praktykująca adeptka sztuki tybetańskiego masażu Jivaka Body&Mind, buddystka zen, prowadząca warsztaty medytacyjne i czynna instruktorka hatha jogi.

Zapisy pod adresem: anna_gluszek@wbpg.org.pl

19.00 – Remigiusz Rzyński – spotkanie autorskie

Remigiusz Rzyński - filozof i kulturoznawca. Absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studiował na Sorbonie pod kierunkiem Julii Kristevy. Napisał pracę doktorską poświęconą Fragmentom dyskursu miłosnego Rolanda Barthes'a; w 2012 roku habilitował się na podstawie rozprawy o współczesnym francuskim feminizmie. Pracuje jako wykładowca akademicki w Warszawie na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Stypendysta m.in. Rządu Francuskiego, Fundacji Schumana, Fundacji Nippon, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Miasta Stołecznego Warszawy. Autor publikacji poświęconych współczesnej kulturze i filozofii. Zajmuje się feminizmem oraz teoriami gender i queer. Tłumaczył Sartre'a, Eco i Kristevę. W 2017 roku wydał reportaż „Foucault w Warszawie”, za który otrzymał nominację do Nagrody Literackiej Nike. W 2018 roku ukazała się jego druga książka, „Dziwniejsza historia”.

Spotkanie poprowadzi Przemysław Czaja.

22 maja – środa

17.00 – Elżbieta Rutkowska – warsztaty „Czytanie w pryzmacie. Rozmywanie uniwersalności doświadczeń”

Do jakich książek sięgamy? Jak budujemy listę lektur i czyje doświadczenia chcemy poznać? Jak rozumiemy bohaterów powieści, i czy potrafimy być świadomi, a co nieodłączne, również krytyczni wobec „neutralnej uniwersalności” czytanych powieści?

Podczas spotkania zastanowimy się, jak nie popaść w pęta uniwersalności doświadczeń i zobaczyć brata oraz siostrę w bohaterach pisarzy/rek. Nasze granice wyznaczy wrażliwość, a nie poziom stężenia melaniny czy przestrzegania norm społecznych.

Sprawdzimy, jakie książki przemawiają do naszej duszy i gdzie następuje załamanie światła w pryzmacie.

Warsztat poprowadzi Elżbieta Rutkowska, animatorka i dziennikarka. Ukończyła specjalizację prasową i reportażową na Pomagisterskich Dziennych Studiach Dziennikarstwa na Uniwersytecie Warszawskim. Przez sześć lat współpracowała z Telewizją Polską S.A., przygotowując cykle tematyczne, magazyny, reportaże oraz filmy dokumentalne. Prowadziła warsztaty dziennikarskie dla Fundacji Nowe Media. W Krytyce Politycznej od 2012. Od maja 2014 szefowa Świetlicy Krytyki Politycznej w Trójmieście.

Zapisy pod adresem: anna_gluszek@wbpg.org.pl

19.00 – Izabela Morska – wykład „Obszary odmienności. Płeć i tożsamość polskiego modernizmu”

Polski modernizm wydaje się epoką nadzwyczajną, a zarazem nam bliską: taką, w której zakorzenie znajduje zarówno współczesny dyskurs konserwatywny, jak i liberalny, a rozliczne metafory kulturowe czy polityczne, wpływające na polską historię XX wieku i współczesną, są dopiero kształtowane. Te zagadnienia poruszy wykład, który sięgając do niedawnej przeciw historii, odpowie nam na pytania, skąd wzięło się współczesne rozumienie zagadnień takich jako: naród i pochodzenie, rasa i płeć, tożsamość etniczna i kulturowa, obowiązki społeczne i odpowiedzialność artystyczna.

Jednym z zagadnień, podejmowanych i odkrywanych w epoce modernizmu, a wpływających również na współczesność, jest zagadnienie płci i jej tożsamości. Jak przedstawia się modernistyczne rozumienie kobiecości i męskości oraz zagadnienie „trzeciej płci”? Wysłuchamy opowieści o osobach burzących dziewiętnastowieczny porządek tożsamości, takich jak na przykład kontrowersyjna poetka Maria Komornicka, a dzięki temu zyskamy nowe spojrzenie na współczesne zagadnienia równościowe.

Wykład poprowadzi Izabela Morska (Filipiak), pisarka, eseistka, felietonistka, poetka. Publikowała m.in. w "bruLionie", "Czasie Kultury", "Odrze", "Ośce", "Ex Librisie", "Kwartalniku Artystycznym", "Gazecie Wyborczej". Była stałą felietonistką magazynów "Activist", "Marie Claire", "Pani" i "Wysokie Obcasy" – to tu początkowo ukazywał się cykl "Twórcze pisanie dla młodych panien". W 1985 roku, jako studentka

ostatnich lat polonistyki zdała egzamin na instruktora teatralnego i prowadziła samodzielnie amatorski teatr. W 1989 roku studiowała improwizację teatralną i dramaturgię w HB Studio w Nowym Jorku. W 1993 roku wystawiła i wystąpiła we własnym monodramie "Hollywood" w New York Open Center. W 1998 wyreżyserowała i wystawiła przedstawienie swoich studentek z warsztatów twórczego pisania w Centrum Sztuki Współczesnej w Zamku Ujazdowskim w Warszawie.

Prowadziła zajęcia z kreatywnego pisania w Collegium Civitas oraz gender studies na Uniwersytecie Warszawskim i w Studium Literacko-Artystycznym na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 2003 do 2009 roku mieszkała w Kalifornii, gdzie przyjechała na zaproszenie Uniwersytetu Kalifornijskiego w Berkeley. Izabela Filipiak uzyskała tytuł doktora nauk humanistycznych w Instytucie Badań Literackich PAN w styczniu 2005. Ostatnio uzyskała MFA z literatury i creative writing w Mills College. Jest członkinią Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Jest adiunktem w Instytucie Anglistyki na Uniwersytecie Gdańskim. Wstęp wolny.

23 maja – czwartek

17.00 – **Marta Abramowicz – warsztaty „Reporter/ka na tropie równości”**

Na warsztacie porozmawiamy o:

- jak pisać o równości i innych ważnych sprawach, żeby nie zanudzić;
- kto mógłby być bohaterem/bohaterką naszego reportażu i jak poprowadzić rozmowę;
- jak skonstruować historię, żeby inni ją chcieli przeczytać;
- a może nie tylko przeczytać, ale i posłuchać, czyli o podcastach.

Warsztat poprowadzi Marta Abramowicz, reporterka, autorka książek "Zakonnice odchodzą po cichu" i "Dzieci księży. Nasza wspólna tajemnica". Psycholożka, ekspertka od zagadnień związanych z przeciwdziałaniem dyskryminacji, autorka dwóch największych przeprowadzonych dotychczas w Polsce badań nad sytuacją społeczną osób LGBT. Jest absolwentką psychologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz MISHu – Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych na Uniwersytecie Warszawskim. Przez wiele lat pracowała jako dziennikarka. Przez blisko 10 lat, od 2001 kierowała (jako wiceprezes, a później jako prezes) ogólnopolską organizacją pozarządową Kampania Przeciw Homofobii, gdzie zarządzała kilkudziesięcioma projektami antydyskryminacyjnymi – była koordynatorką kampanii społecznej: „Niech nas zobaczą”, redaktor naczelną Portalu MultiKulti, a także wielu innych projektów edukacyjnych realizowanych przez Kampanię Przeciw Homofobii. Pod jej nadzorem powstał raport dotyczący sytuacji osób biseksualnych i homoseksualnych w Polsce. Jako ekspertka występowała na wielu konferencjach, m.in. na zaproszenie Pełnomocniczki ds. Równego Traktowania, Rzecznika Praw Obywatelskich, ODIHRu czy Rady Europy. Jest również autorką programów szkoleniowych, badań i ekspertyz z zakresu edukacji antydyskryminacyjnej, zarządzania wiekiem i równości płci (m.in. dla Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej, Caritas Polska, Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu). Obecnie współpracuje z Instytutem Psychologii Polskiej Akademii Nauk w projekcie „Rodziny z wyboru” i Pracownią Realizacji Badań Socjologicznych Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie współprowadzi badania dotyczące wykluczenia społecznego.

Zapisy pod adresem: anna_gluszek@wbp.org.pl

19.00 – **Krzysztof Tomasik – spotkanie autorskie**

Krzysztof Tomasik - publicysta i biografista, działacz LGBT, członek zespołu Krytyki Politycznej. Redaktor wydawanego przez Kampanię Przeciw Homofobii dwumiesięcznika "Replika". Publikuje w Zdrze, Nowych Książkach, na portalu Inna strona. W Tok FM prowadzi razem z Mariuszem Kurcem (wcześniej z Krystianem Legierskim) audycję Lepiej późno niż wcale. Autor książek "Homobiografie. Pisarki i pisarze polscy XIX i XX wieku" (2008), "Gejereł. Mniejszości seksualne w PRL-u" (2012), "Seksbomby PRL-u" (2014), "Demony seksu" (2015), "Grażyna Hase. Miłość, moda, sztuka" (2016). Redaktor tomu "Mulat w pegeerze" (2011). Prowadził seminaria biograficzne na Uniwersytecie Krytycznym Krytyki Politycznej.

24 maja – piątek

17.00 – **Agata Włodarczyk – warsztaty „Negocjacje z literaturą. Pisarstwo fana/odbiorcy/czytelnika w perspektywie równościowej”**

Na temat fandumu jako specyficznej grupy odbiorców literatury i kultury pojawia się ostatnio wiele prac. Najnowsza – „Historie fandomowe” Tomasza Pindela – ma się ukazać w wydawnictwie „Czarne” za niespełna dwa miesiące. Dyskusja o tej ogromnej kontrkulturze – a raczej, jak pisze Pindel, alterkulturze – wciąż jest obecna zarówno w perspektywie socjologicznej, jak i kulturoznawczej.

Celem niniejszego warsztatu będzie dorzucenie cegiełki w tej dyskusji - przyjrzymy się bowiem z bliska wciąż nie w pełni opisanej praktyki fana/odbiorcy/czytelnika, którą jest tworzenie własnych fikcji literackich, nawiązujących do istniejących już dzieł literatury i kultury. Stanowią one specyficzną formę odbioru, gry z kulturą, zyskującą sobie coraz większą popularność. Jest to jednak popularność rozkładająca się bardzo nierównomiernie.

Zastanowimy się, dlaczego, choć do odbiorców fandomowych przynależą zarówno mężczyźni, jak i kobiety, głos jako pisarki własnych fikcji zabierają przede wszystkim kobiety. Czym jest to spowodowane? Jak wygląda literatura fandomowa pisana przez kobiety i dlaczego takie, a nie inne tematy są przedmiotem jej zainteresowania? Razem poszukamy odpowiedzi na pytanie, czym są systemowe uprzedzenia, obecne również w alterkulturach, i jaki mają wpływ na nasze życie, za punkt wyjścia przyjmując kulturę popularną oraz nas samych.

Warsztat poprowadzi Agata Włodarczyk, absolwentka psychologii na Uniwersytecie Gdańskim ze specjalizacją psychologii międzykulturowej i rodzaju. Aktualnie doktorantka na Katedrze Kulturoznawstwa tej samej uczelni, w badaniach naukowych interesuje się kulturą fanowską. Pracuje jako trenerka równościowa i antydyskryminacyjna, zajmuje się również edukacją popkulturową.

Zapisy pod adresem: anna_gluszek@wbp.org.pl

19.00 – **Biblioteka Movie/Mówi o Literaturze – projekcja filmu „Złe wychowanie Cameron Post”**

Reżyseria: Desiree Akhavan

Obsada: Chloë Grace Moretz, Marin Ireland, Forrest Goodluck, Jennifer Ehle, Sasha Lane, John Gallagher Jr.

Kraj: USA

Adaptacja książki „The Miseducation of Cameron Post” Emily M. Danforth. Nastoletnia Cameron Post (Chloë Grace Moretz) zostaje przyłapaną w intymnej sytuacji ze swoją przyjaciółką. Zrozpaczeni opiekunowie postanawiają wysłać dziewczynę do ośrodka zajmującego się „leczeniem” homoseksualizmu, który prowadzony jest przez surową Lydię Marsh (Jennifer Ehle) oraz jej brata Reverenda Ricka (John Gallagher Jr.). Na miejscu Cameron poznaje grupę nastolatków, którzy pomimo przeciwności losu walczą o siebie i swoje przekonania. Młodziutka Chloë Grace Moretz (Hugo i jego wynalazek) w roli nastolatki z małego miasteczka, która wbrew swojej woli zostaje wysłana do ośrodka leczenia homoseksualizmu. Błyskotliwy scenariusz inspirowany powieścią autorstwa Emily M. Danforth zachwyca humorem i dystansem do rzeczywistości, pokazując grupę nastolatków w krytycznym dla siebie momencie. Reżyserką produkcji jest Desiree Akhavan (Odpowiednie zachowanie), a w obsadzie znaleźli się nominowana do nagrody Independent Spirit Sasha Lane (American Honey), Forrest Goodluck (Zjawia), laureatka BAFTY Jennifer Ehle (Duma i uprzedzenie) oraz John Gallagher Jr. (Co nas kręci, co nas podnieca). Wstęp wolny.

WSZYSTKIE WYDARZENIA FESTIWALOWE ODBYWAĆ SIĘ BĘDĄ W BIBLIOTECE POD ŻÓŁWIEM (UL. ŚW. DUCHA 111/113 – GDAŃSK – ŚRÓDMIEŚCIE)

Kontakt:

Przemysław Czaja

M: 508-327-320

E: przemyslaw.czaja@wbp.org.pl

